

teraren, låta uppgöra och för Kammarén framlägga förslag till gruppering och fördelning af alla de motioner, som af Kammarén blifvit till Tillfälligt Utskott hänvisade.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag rörande de i detta sammanträde beslutade motionsremisser.

Kammaréns ledamöter åtskiljdes klockan $\frac{1}{2}$ 1 e. m.

In fidem
H. Husberg.

Onsdagen den 31 Januari.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

I anseende till hinder för Herr Talmannen leddes förhandlingarne i detta sammanträde af Herr vice Talmannen.

§ 2.

Herr Statsrådet och Kommendören C. F. Wærn aflemnade följande Kongl. Maj:ts nådiga propositioner:

- 1:o) angående upphörande af lastpenningarne;
- 2:o) angående underdåniga ansökningar om efterskänkande af kronans rätt till dana-arf efter åtskilliga personer; och
- 3:o) angående Bruksegaren P. Löfs underdåniga ansökning i fråga om dispositionen af köpeskillingen för afverkad skog å Ejhedens hemman och Öhre sockens öfverloppsmark i Kopparbergs län.

Herr vice Talmannen förklarade, att Kammarén skulle åt de nådiga propositionerna egna den behandling grundlagen föreskrifver.

§ 3.

Justerades protokollen för den 23 och den 24 i denna månad.

§ 4.

Föredrogs och lades till handlingarne Banko-Utskottets memorial N:o 1, med öfverlemnande af Bankofullmäktiges till Utskottet afgifna berättelse.

§ 5.

Föredrogs och lades till handlingarne Stats-Utskottets memorial N:o 1, med den till Riksdagen af Fullmäktige i Riksgälds-kontoret afgifna berättelse.

§ 6.

Enligt derom förut gjord anmälan erhöll

Herr Carlén ordet och anförde: Redan vid slutet af förra riksdagen, då anmärkningar framställdes emot Lag-Utskottet, derföre att Utskottet icke behandlat åtskilliga dit remitterade motioner, tog jag mig friheten antyda ett sätt, hvarigenom en sådan olägenhet skulle, enligt min åsigt, för framtiden kunna förekommas, nemligen genom tillsättande af ett Särskildt Lag-Utskott för åtskilliga ärendens behandling. Häromdagen hade jag tillfälle att återkomma till denna antydan; och då nu alla till Lag-Utskottet hänförliga motioner blifvit dit remitterade, samt jag till följd af dessas antal och beskaffenhet, hvarom jag tagit kännedom, anser det vara alldeles omöjligt för Lag-Utskottet att med tillbörlig noggrannhet behandla dem alla, så hemställer jag, att Kammaren måtte besluta tillsättande af ett Särskildt Utskott för handläggning af vissa förslag, som sins emellan hafva gemenskap, men som äro beroende af de egentliga civila eller kriminella lagfrågorna, hvilka sistnämnda skulle qvarstanna hos det redan tillsatta Lag-Utskottet.

De skäl, som tala för bifall till denna min framställning, ligga i öppen dag. Det är klart att den i grundlagen åt hvarje riksdagsledamot tillförsäkrade fria motionsrätt skulle i högst väsendtlig mån förlora sin betydelse, derest motionerna icke förekomme till Riksdagens afgörande, hvilket betingas deraf, att desamma derförinnan blifvit af vederbörande Utskott behandlade. Det är visserligen möjligt, att bland de motioner, som vid denna Riksdag blifvit remitterade till Lag-Utskottet, finnas åtskilliga, hvilka icke kunna påräkna framgång, men jag tror, att det skulle vara ett ganska illa valdt medel att afgöra deras öde på sådant sätt, att Utskottet lemnade dem obesvarade, och jag antager med säkerhet, att deras upphofsmän skulle dermed blifva bra litet tillfredsställda. Visserligen kunde Utskottet bland motionerna utgallra dem, som Utskottet ansåge vara viktigast och mest angelägna, men det är dock ingalunda gifvet, att Utskottet dervid träffade Riksdagens åsigt, och visst är att åtminstone de motionärer, hvilkas förslag af Utskottet sålunda lemnades å sido, icke skulle blifva belåtna.

Antalet af de till Lag-Utskottet under denna riksdag öfverlemnade motioner uppgår till 70 eller 71, och bland dem finnas många med ett

ganska betydande omfång och innehåll, såsom t. ex. en angående införande af civiläktenskapet äfven emellan medlemmar af statskyrkan. Det är måhända antagligt, att de flesta bland Riksdagens herrar ledamöter anse att detta förslag bör förkastas, men jag hemställer, huruvida icke det förslag, samma motion omfattar, är af så djup betydelse, att Utskottet bör noggrannt behandla detsamma och att, om än Utskottets utlåtande skulle blifva afstyrkande, Utskottet bör hafva tid att framlägga så grundliga skäl för afslag, att sjelfva motionären måtte deraf känna sig, om ej öfvertygad, dock tveksam om förslaget oantaglighet.

Bland andra mera viktiga frågor af civillags eller kyrkolags natur förekomma vidare förslag till afskaffande af dopet, såsom villkor för utöfvande af medborgerliga rättigheter (utom i frågor, som af grundlag bero); förslag till ändring af lagarne angående giftorätt, äfvensom angående giftomannarätt; om ny lag angående häfd i jordafång; om antagande af uppgjordt förslag till domstolsorganisationen på landet; förslag till ny inteckningsförordning; förslag till ny lag om lagfart med fastighetsfond; om införande af fastighetsboks-systemet; om ny vattenrättslag; om ny grufvestadga; om ny lag angående förmyndares förvaltning af omyndigs egendom; om ändringar i jordafsöndringsförfattningen och i skiftesstadgan, m. m. Många bland dessa förslag äro af särdeles omfattande beskaffenhet; och hvad särskildt beträffar förslaget om underdomstolarnes omorganisation, så är det visserligen sannt, att den nyligen tillsatta lygbyrån lärer för närvarande vara sysselsatt med denna fråga och dervid särskildt öfverväger, huruvida vi böra bibehålla enmansdomstolar eller i stället inrätta kollegiala domstolar; men det är just derföre af vikt, att Riksdagen uttalar sina åsikter i denna principfråga, ty om Riksdagen för sin del anser att enmansdomstolar böra bibehållas, så blefve lagbyråns förslag utan allt gagn, om detsamma förordade de kollegiala domstolarne.

Bland de till Utskottet remitterade frågor rörande ändringar i nu gällande kriminallag må nämnas förslag om dödsstraffets upphäfvande och deraf föranledd revision af strafflagen, äfvensom förslag till ändrade bestämmelser om tjufnadsbrott, m. m.

Men förutom alla dessa motioner förekomma derjemte icke mindre än bortåt tjugo särskilda motioner, åsyftande ändring i kommunallagarne; åtta motioner rörande ändrade bestämmelser i fråga om byggande af prestboställen äfvensom tingshus samt angående väghållningsskyldighet, och två motioner om ändring i beväringslagen.

Äfven om jag antager att denna Riksdag kommer att fortfara i vanlig tid af 4 månader, så förefaller det mig vara alldeles omöjligt för Lag-Utskottet att med den omsorg, som dessa ämnen kräfva, och med den uppmärksamhet, den enskilde motionären har rätt att fordra, behandla samtliga dessa frågor, och den farhåga jag hyser i detta afseende skall blifva ännu mycket större, om det bekräftar sig, hvad man hört uppgifvas, att Stats-Utskottet, på hvars arbeten Riksdagens afslutande hittills berott, skulle kunna redan i April månad hafva färdiga sina utlåtanden öfver dit remitterade förslag; och att uppehålla Riksdagens afslutande endast för lagfrågors behandling synes mig vara särdeles olämpligt, isynnerhet som sådant icke bör kunna komma i fråga, derest mitt ifrågasvarande förslag tillvinner sig Riksdagens bifall.

Om således ett Särskildt Utskott varder tillsatt, så skulle fördelningen af de väckta motionerna, enligt min åsigt, lämpligast ske sålunda, att det redan tillsatta Lag-Utskottet skulle behandla alla frågor af ren civil eller kriminal eller kyrkolags natur, hvaremot det Särskilda Utskottet finge sig uppdraget att förbereda alla förslag till ändring i beväringslagen, kommunallagen samt alla frågor rörande ändrade bestämmelser angående byggnads- eller väghållningsskyldighet, hvilka sistnämnda äro någorlunda jemförliga med kommunallagsfrågor och derföre böra bedömas af samma Utskott som dessa. Verkställes delningen af ärendena på sätt jag nu föreslagit, så skulle det redan tillsatta Lag-Utskottet bekomma på sin lott fyrtiotre eller fyratiofyra motioner, och det Särskilda Utskottet erhålla tjugusju sådana.

Jag vill vidare fästa uppmärksamheten derå, att grundlagen anvisar en annan utväg till förekommande af alltför mycket arbete inom ett Utskott, den nemligen, att förstärka antalet af utskotts-ledamöterna. Denna utväg må vara lämplig i sådana fall, der utredning af faktiska förhållanden erfordras, men är deremot, enligt min åsigt, alldeles olämplig hvad Lag-Utskottet beträffar, ty om antalet af dess ledamöter förstärktes från sexton till trettiotvå, så måste ju alla dessa deltaga i hvarenda frågas behandling, enär, äfven om Utskottet arbetat på särskilda afdelningar, hvad som å en afdelning förekommit sedermera måste in pleno upprepas, hvarigenom arbetet naturligtvis, i stället för att underlättas, skulle blifva ännu tyngre och derjemte draga längre ut på tiden.

Innan jag uppläser mitt ifrågavarande förslag, vill jag nämna, att jag derom enskildt samtalat med många bland Lag-Utskottets ledamöter och dervid tillika nämnt, att jag hade för afsigt att framställa ett dylikt förslag. Det vida öfvervägande antalet bland dem ansågo denna åtgärd vara alldeles nödvändig, men det fanns dock en och annan, som trodde att Lag-Utskottet skulle medhinna att behandla samtliga motionerna, hvilka sistnämnda ledamöter dock förutsatte att Riksdagen skulle komma att rätta i fulla fyra månader. Jag ansåg mig nu böra för Kammaren nämna detta, på det att ingen måtte tro, att jag talar likasom på Utskottets vägnar eller att jag till stöd för mitt förslag vill åberopa Utskottets enstämmiga mening.

Hvad beträffar antalet ledamöter inom det Särskilda Utskottet, så har jag ansett att, då Lag-Utskottet består af åtta ledamöter från hvardera Kammaren, det skulle vara tillräckligt att i det Särskilda Utskottet insätta sex ledamöter ur hvardera Kammaren, helst som de frågor, hvilka skulle dit remitteras, icks erfordra någon så synnerligen stor lagkunskap eller kräfva så mångsidiga kunskaper, att icke ett antal af inalles tolf ledamöter skulle kunna anses vara tillfyllest.

Mitt förslag lyder sålunda: "att Kammaren för sin del beslutar tillsättande af ett Särskildt Utskott för behandling af frågor rörande ändring i eller tillägg till

a) Kommunallagarne;

b) 4 kap. 1 § och 25 kap. Byggningsbalken, i hvad rörer byavägar och allmänna vägar, med tillhörande författningar;

c) 26 kap. Byggningsbalken, hvad angår allmänna hus, med tillhörande författningar; samt

d) beväringsslag och krigslag;
äfvensom att Utskottet skall bestå af sex ledamöter från hvardera Kammaren, med sex suppleanter från Andra Kammaren.

Vidare yttrade:

Herr Grefve Sparre: Man befinner sig i en ganska svår ställning, då man, såsom jag, å ena sidan under förra riksdagen i egenskap af ordförande i Lag-Utskottet fått med andra Utskottets ledamöter dela de förebräelser, som riktats emot detta Utskott, derföre att det då ej medhann sina göromål, men man å andra sidan hyser någon tvekan, angående nyttan och nödvändigheten af hvad motionären nu föreslagit eller att nedsätta ett särskildt Lag-Utskott. Om jag likväl icke kan tillbakahålla min mening i detta afseende, så hoppas jag, att Kammaren inser, att, ehuru jag för min del innerligt skulle önska att undgå bördan af att handlägga en stor del af de göromål, som förut tillhört Lag-Utskottet, min nyss uttalade tvekan i förevarande afseende uppkommit dels deraf, att jag betviflar lämpligheten af den nu ifrågasatta åtgärden, och dels emedan jag anser mig, med bibehållande af mitt lugn, icke kunna undgå att motsätta mig bildandet af ett Särskildt Utskott. Mine Herrar! Jag frågar eder om vi, med den erfarenheten vi hafva vunnit om dessa särskilda Utskott, kunna säga, att de någonsin hafva bidragit till en lycklig lösning af de frågor, hvilkas utredande vi hafva åt dem öfverlemnadt; eller har icke tyvärr erfarenheten städse visat, att när Riksdagen, med afseende på något ärende, tillsatt ett Särskildt Utskott, detta tillsättande alltid skett utslutande ur en synpunkt i hvardera Kammaren, men aldrig ur en för båda Kamrarne gemensam synpunkt, och har icke följden deraf blifvit, ett Utskottets arbete aldrig åstadkommit något lyckligt resultat eller utöfvat den, stridiga åsichter förmedlande, verksamhet, som det bort och kunnat utöfva, då det bestått af ledamöter från båda Kamrarne? Hafva vi icke alltid sett, att betänkanden från ett dylikt Utskott, afgifna af sex, sju eller tolf ledamöter, städse varit åtföljda af sex, sju eller tolf reservationer? Jag ber herrarne blott rådfråga sitt minne, huru det tillgick t. ex. inom det Särskilda Utskott, vi vid två riksdagar hafva nedsatt, för utredande af frågor, rörande vårt försvarsväsende, eller inom det Särskilda Utskottet för behandlande af frågan om embetsverkens omorganisation. Nu äro olyckligtvis de frågor, hvilka, enligt motionärens förslag, skulle af det ifrågasatta Särskilda Utskottet i främsta rummet behandlas, kommunalfrågor, och jag befarar, att tillsättandet af detta Utskott kommer att ske precis på samma sätt, som de särskilda Utskotten förut bildats, eller att man från hvardera Kammaren deri insätter personer, hvilka hafva helt och hållet olika syften, och att resultatet således blir i det närmaste lika med noll. Jag vågar alldeles icke lofva, att arbetsresultatet skall blifva bättre och mera tillfredsställande, derföre att frågornas handläggning uppdrages åt Lag-Utskottet, men man har derigenom åtminstone undgått den motsättning, den schism emellan båda Kamrarne, som skulle kunna uppenbara sig inom det Särskilda Utskottet; och jag tror, att så ovärdiga och klena än de personer må vara, hvilka Kammaren hedrat med uppdraget

draget att vara ledamöter i Lag-Utskottet, detta Utskott likväl, om arbetet derstädes får gå sin jemna och ostörda gång, nog skall veta att så lugnt och stilla och så samvetsgrannt som möjligt handlägga alla dit remitterade ärenden, ehuru en dylik handläggning komme att ske med mindre apparat, än om man vid sidan af detsamma satte ett särskildt Utskott. Detta är den förnämsta orsaken, hvarföre jag, så gerna jag än delar motionärens åsigt om nyttan af att skilja kommunalfrågors behandling från Lag-Utskottet, nu icke skulle vilja, att Andra Kammaren gör en framställning i dylikt syfte, oviss som jag derjemte är, huruvida denna framställning kommer att af Första Kammaren biträdas.

Det kan dock finnas ett skäl, som skulle ovedersägligt tala för bifall till motionärens förslag, nemligen om Lag-Utskottet omöjligen kunde medhinna att behandla alla dit nu remitterade ärenden. Jag erkänner, att i detta afseende mycket låg Utskottet till last vid sista riksdagen, enär en mängd motioner då i följd af bristande tid icke blefvo af Utskottet behandlade. Men orsaken härtill låg uti de mer än vanligt vidlyftiga ärenden, som då uppdragits åt Utskottet att behandla. Så t ex. förekom först den Kongl. propositionen om ändringar i den så kallade Lapplagen, så förslaget om förändrade stadganden rörande sparbanker, så fattigvårdslagen, hvilka alla i detalj, paragraf för paragraf, måste genomgås och således kräfde ett ganska ansträngande arbete och en rundlig tid, och då dertill kom en del andra ärenden, som företrädesvis måste behandlas, må det icke förundra någon, att Utskottet ej medhann att handlägga en del mindre viktiga motioner. Vid 1870 års riksdag hade Lag-Utskottet icke mindre än 92 motioner att handlägga. Det oaktadt medhann Utskottet att behandla dem alla, om också beslutet rörande några af dessa motioner icke blef expedieradt, i anseende till sekreterarens i Utskottet mot slutet af riksdagen inträffade sjukdom. Vid denna riksdag är antalet af de till Lag-Utskottet remitterade motioner omkring 70, och ehuru jag icke anser min arbetskraft så synnerligen stor, hyser jag dock den förhoppning, att Utskottet skall medhinna att behandla dem alla. Motionären nämnde visserligen, att handläggningen af blott och bart en enda af de till Lag-Utskottet remitterade frågor, nemligen om förändrad organisation af domstolarne på landet, skulle taga en lång tid och mycket arbete, men han omtalade på samma gång, att denna fråga för närvarande sysselsatte lagbyrån. Han uttalade derjemte den öfvertygelsen, att lagbyrån uti detta sitt arbete skulle hafva stort gagn, om representationen, innan lagbyrån meddelade sitt yttrande, uttryckt sin mening rörande lämpligheten af antingen enmans- eller kollegialdomstolar på landet. Jag åter frågar eder, mine Herrar! hafven I bildat eder en alldeles klar och bestämd åsigt i denna fråga? Är det lämpligt, att i samma ögonblick, som en af statsmakterna nedsatt lagbyrå företager till behandling en för rättskipningen så viktig fråga som den nyssnämnda, representationen genom att deri på förhand uttala sitt "sic volo, sic jubeo" afskär all vidare undersökning i frågan? Jag för min del får erkänna, att jag ännu icke är fullt deciderad i oförmälda fråga och jag tror mig icke uttala någon chikan eller förölämpning mot Kammarens ledamöter, då jag säger, att enhvar af oss ganska väl behöfver den grundliga och fullständiga utredning af ämnet.

som kan lemnas oss af lagbyrån, innan vi till slutlig pröfning företaga samma fråga. Den behandling, som vid denna Riksdag inom Lag-Utskottet kan komma att egnas förslaget om förändrad organisation af domstolarne på landet, bör således, enligt min öfvertygelse, icke blifva särdeles vidlyftig.

Då jag således, såsom jag redan nämnt, hyser den förhoppning, att det icke är alldeles omöjligt för Lag-Utskottet att medhinna behandlingen af dit remitterade ärenden, vågar jag hemställa, att man åtminstone till en början under första månaden måtte låta Utskottet försöka sina krafter i handläggningen af dessa ärenden, och om dervid skulle visa sig, att Utskottet icke inom behörig tid skulle hinna att afsluta sina göromål, då först, men ej förr tillsätta ett Särskildt Utskott. Jag har ansett mig pligtig att uttala mina dubier rörande det nu väckta förslaget, men jag kan derjemte icke undgå att säga, att om herrarne äro af olika mening med mig i detta afseende, så tackar jag ödmjukast, ty ingenting kan vara för mig såsom ordförande kärare, än att Lag-Utskottet befrias från en mängd frågor, som just äro de ledsammaste och ömtåligaste. Jag skall således med glad undergifvenhet befinna mig i minoriteten vid afgörandet af förevarande fråga.

Härefter blef, på begäran, Herr Carléns förslag bordlagdt.

§ 7.

Herr vice Talmannen tillkännagaf, att det, enligt Kammarens beslut, under Herr Talmannens inseende uppgjorda förslag till gruppering och fördelning af alla de motioner, dem Kammaren hänvisat till Tillfälligt Utskott, nu vore upprättadt. Berörda förslag, som upptog de ifrågavarande motionerna, 28 till antalet, att fördelas mellan tre Tillfälliga Utskott, hade följande lydelse:

Förslag till gruppering af de motioner, hvilka af Riksdagens Andra Kammare blifvit hänvisade till behandling af Tillfälligt Utskott.

1:o) Ett Tillfälligt Utskott för behandling af nedannämnda motioner, som angå frågor rörande undervisningsväsendet, nemligen motioner af:

Herr *Liss Olof Larsson*, N:o 4, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående utvidgad examensrätt för Carolinska medicokirurgiska institutet;

Herr *J. Mankell*, N:o 68, om ett likformigt ordnande af undervisningen i folkskolorna;

Herr *Per Nilsson* från Christianstads län, N:o 116, om rättighet för landstingen att upprätta förslag för tillsättandet af folkskoleinspektörer inom de särskilda länen m. m.;

Herr *S. Ribbing*, N:o 165, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande förändrad anordning af den medicinska undervisningen i riket;

Herr *P. Tjernlund*, N:o 171, om underdånig skrifvelse till Kongl.

Maj:t angående utarbetande af förslag om införande af vapenöfningar vid de offentliga läroverken; och

Herr *C. E. Hjelm*, N:o 185, med förslag till förändrad reglering af folkundervisningen.

2:o) Ett Tillfälligt Utskott för handläggning af nedan uppräknade motioner, hvilka äsyfta förenkling af den civila administrationen eller beröra tjenstemäns tjenstgörings- och aflöningsförhållanden m. m.:

Hit skulle hänföras motioner af:

Herr *Sven Nilsson* i Efveröd, N:o 9, angående rättighet för församlingarne i Skåne, Halland och Blekinge att uppbära den till klockaren nu utgående helgonskyld;

Herr *Ola Andersson* i Nordanå, N:o 13, om skyldighet för innehafvare af sådan statens egendom å landet, för hvilken bevillning efter 2:dra artikeln ej erlägges, att utgifva fyllnadsbidrag till folkskolelärares aflöning i förhållande till egendomens taxeringsvärde;

Herr *C. F. Appeltofft*, N:o 52, angående föreskrift för kronobetjening att utöfva tillsyn öfver byvägars underhåll;

Herr *O. B. Olsson*, N:o 57, angående underdånig skifvelse till Kongl. Maj:t, derom att ledigblifvande tjänster inom statsdepartementens expeditioner och de förvaltande embetsverken icke måtte annorledes än på förordnanden återbesättas;

Herr *Jöns Andersson* :

N:o 78, angående rättighet för kronobetjening att i vissa fall kostnadsfritt begagna statens telegrafinrättningar;

N:o 79, rörande ändring uti Kongl. förordningen angående expeditionslösen af den 30 November 1855;

Herr *P. Engman*, N:o 125, angående ändring i Kongl. kungörelsen den 22 Juni 1871, om lönetillskott af allmänna medel åt lärare vid folkskolor och småskolor; och

Herr Grefve *E. Sparre*, N:o 152, om underdånig framställning till Kongl. Maj:t i syfte att antalet af de inom Justitie-revisions-expeditionen anställde embets- och tjenstemäns antal måtte inskränkas samt om vilkorliga fullmakters utfärdande för såväl desse som åtskillige andra tjenstemän;

hvarjemte till detta Utskott torde finnas närmast hänförliga motioner af:

Herr *P. Engman*, N:o 28, om traktaments- och skjutsersättning åt nämndemän under ting och tingsresor;

Herr *C. A. Jönsson*, N:o 36, om förändrade bestämmelser rörande utarrendering af sådana stom- och mensalhemman i Hallands och Bohus län, hvilka åt prestenkor blifvit till enkesäten upplåtna; och

Herr *Johannes Andersson*, N:o 148, om ändring i Kongl. kungörelsen

den 30 December 1863, angående nämndemäns rätt till ersättning för extra förrättningar;

3:o) Ett Tillfälligt Utskott för behandling af återstående elfva motioner, nemligen af:

Herr *A. W. Westerdal*, N:o 23, angående skyldighet för staten att bestrida de kostnader i fattigvårdshänseende, som kunna erfordras för sådan svensk medborgare, hvilken mer än ett år vistats i Norge;

Herr *C. F. Appeltofft*, N:o 32, om förändrad lydelse af 3 § 2 och 3 mom. i Kongl. fiskeristadgan af den 29 Juni 1852;

Herr *Ola Andersson*, N:o 38, om utarbetande af fullständig förteckning öfver alla nu gällande lagar och författningar, m. m.;

Herr *J. Samuelsson*, N:o 64, rörande upphäfvande af 20 § i Kongl. jagtstadgan den 21 Oktober 1864;

Herr *C. Magni*, N:o 70, angående nedsättning i den å statens jernvägar för gödningsämnen bestämda fraktafgift;

Herr *H. Bexelius*, N:o 76, angående skyldighet för Konungens befallningshafvande att genom kungörelse i kyrkorna låta bekantgöra då kronohemman till skatte lösas eller omföras;

Herr *Lars Ersson*, N:o 87, om ändring af 7 § af Kongl. jagtstadgan;

Herr *Anders Andersson* från Kopparbergs län, N:o 89, om ändring i Kongl. förordningen den 7 December 1866 angående vilkoren för försäljning till förtäring på stället af vin, öl, kaffe eller andra icke spirituösa drycker;

Herr *Jan Gust. Jansson*, N:o 95, om vissa fartygs befriande från hamnumgälder;

Herr *Jan Andersson*, N:o 154, om underdånig hemställan till Kongl. Maj:t, angående vidtagande af de ytterligare åtgärder, som må vara erforderliga för framläggande af fullständigt förslag till vattenrättens ändamålsenliga ordnande; och

Herr *S. Johnson*, N:o 174, angående förhöjning af legan för gästgifveri-, håll- och reservskjuts.

Efter skedd uppläsning blef detta förslag af Kammaren godkänt; och hade Kammaren alltså beslutit att tillsätta tre Tillfälliga Utskott. I afseende å dessa Utskotts sammansättning fattades enahanda beslut som vid sednaste riksdagar, eller att i hvart och ett af sagda Utskott skulle ingå nio ledamöter, samt att för dessa ledamöter icke några suppleanter skulle utses.

I fråga om tiden för väljandet af ledamöter i berörda Utskott hemställde Herr vice Talmannen huruvida Kammaren ville besluta, att ifrågasvarande val skulle företagas i början af nästa sammanträde. Härvid uppstod öfverläggning och yttrade:

Herr *Jöns Rundbäck*: Jag tager mig friheten hemställa, att Kammaren måtte bestämma sig för att åtminstone ej före nästkommande Lördag anställa val till ledamöter i de Tillfälliga Utskotten.

Herr Sven Nilsson i Efveröd: Då fråga uppstått om tillsättande af ett Särskildt Lag-Utskott, hvilken fråga ännu icke är afgjord, hemställer jag, om det ej vore skäl att uppskjuta bestämmandet af tiden för valet af ledamöter i de Tillfälliga Utskotten, intill dess vi afgjort frågan, huruvida detta Särskilda Utskott skall komma till stånd eller ej; i motsatt fall skulle lätt kunna inträffa, att om Kammaren, sedan nämnda val försiggått, jemväl skulle komma att för sin del välja ledamöter i ett Särskildt Utskott, då till de Tillfälliga Utskotten redan dragits en del krafter, hvilka möjligen skulle hafva varit bättre på sin plats inom det Särskilda Utskottet. Om proposition på denna min hemställan anhålles.

Herr Per Nilsson i Espö: Jag fruktar, att det möjligen skulle draga alltför långt ut på tiden med tillsättandet af de Tillfälliga Utskotten, om Kammaren nu skulle fatta beslut att dermed dröja, till dess frågan om tillsättandet af ett särskildt Utskott hunnit blifva afgjord, ty först åtgår någon tid, innan Kammaren hinner bestämma sig i denna fråga, och om vi dervid bifalla den nu väckta motionen om ett Särskildt Utskott, skall sedermera beslutet meddelas Första Kammaren, som derom skall afgifva sitt utlåtande. Då således tiden för de tillfälliga Utskottens arbeten kan blifva väl mycket afkortad, yrkar jag, att Kammaren redan vid sammanträde nästkommande Lördag måtte anställa val till ledamöter i de Tillfälliga Utskotten.

Herr Sven Nilsson i Efveröd: Såvidt jag kan bedöma de arbeten Kammaren uppdragit åt de Tillfälliga Utskotten, äro dessa icke af svårare och vidlyftigare beskaffenhet, än att berörda Utskott, äfven om man någon kortare tid dröjde med deras tillsättande, skulle kunna inom behörig tid afsluta sin verksamhet utan att riskera de af den förre talaren befarade olägenheterna. De skäl som anförts mot mitt förslag hafva således icke kunnat verka på min öfvertygelse i förevarande fråga, hvadan jag fortfarande vidhåller min hemställan, att Kammaren först efter det frågan om bildandet af det Särskilda Utskottet hunnit afgöras måtte bestämma tiden för val till ledamöter i de Tillfälliga Utskotten.

Öfverläggningen förklarades slutad. Efter framställning af Herr vice Talmannen, huruvida Kammaren nu ville bestämma om tiden för de utskottsval, hvarom här vore fråga, blef, sedan denna proposition besvarats med ja, vidare af Kammaren beslutadt, att nämnda val skulle försiggå i början af det sammanträde som komme att hållas nästa Lördag.

§ 8.

Herr Friherre af Schmidt afgaf motionen N:o 193, om ändring i 19 § Riksdags-ordningen. Motionären anförde härvid muntligen:

Vi äro nu inne i den tid af riksdagsperioden, då uppmärksamheten måste fästas på erforderliga förändringar i våra grundlagar, så framt dylika förändringsförslag, ifall de af Riksdagen gillas, vid nästa lagtima riksdag skola kunna vinna slutlig behandling. Jag har ej velat anmäla min motion under motionstiden, emedan jag ville erfara, om någon annan

af Kammarens ledamöter fäst sin uppmärksamhet vid samma fråga som jag. Då emellertid detta icke tyckes vara fallet eller åtminstone denna uppmärksamhet icke funnit sitt uttryc i någon motion, vill jag icke längre uppskjuta med afgifvandet af följande motion, hvilken jag nu ber att få för Kammaren uppläsa.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

§ 9.

De under § 2 upptagna Kongl. Maj:ts propositioner anmäldes till bordläggning.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammarens ledamöter åtskildes kl 3 e. m.

In fidem
H. Husberg.

Lördagen den 3 Februari.

Kl. 12 midd.

§ 1.

I anledning af förhinder för Herr Talmannen utöfvades talmansbefattningen vid detta sammanträde af Herr vice Talmannen.

§ 2.

Justerades protokollen för Kammarens sammanträden den 25, 26 och 27 Januari.

§ 3.

Enligt derom förut fattadt beslut företogs nu val af nio ledamöter i hvar och ett af de tre Tillfälliga Utskott, som Kammaren beslutit till-sätta; och utsågos dervid till